

Силабус з навчальної дисципліни  
**«РЕЛІГІЄЗНАВСТВО»**

Кафедра розробник силабусу: **філософії та культурології**

**Загальна довідка про навчальну дисципліну**

**Назва:** «Релігієзнавство»

**Форма навчання:** денна

**Семестр:** 3

**Кількість кредитів:** 3 кредити (90 год)

Лекції – 14 год, семінари – 16 год, самостійна робота – 60 год.

(можливий інший розподіл годин (лекційні / практичні / самостійна робота),  
відповідно до наявного навчального плану спеціальності.

Особисті дані викладачів, що проводять лекційні та практичні заняття:

**Микола Щербань**, кандидат богословських наук, кандидат історичних наук,  
доцент

*e-mail* [m.shcherban@chnu.edu.ua](mailto:m.shcherban@chnu.edu.ua)

*телефони: роб.* (0372) 58-47-29; *моб. (viber)* +38(067) 760-55-48

*консультації:* час за узгодженням; VI корпус, аудиторія 30.

**Олександр Марчук**, кандидат філософських наук, асистент

*e-mail* [o.marchuk@chnu.edu.ua](mailto:o.marchuk@chnu.edu.ua)

*телефони: роб.* (0372) 58-48-83; *моб. (viber)* +38 (095) 676-15-23

*консультації:* час за узгодженням; VI корпус, аудиторія 30.

**Короткий опис дисципліни**

У світі, де кожна особистість має свій унікальний світогляд і систему переконань, професійний та особистий успіх залежить від вмінь розбудовувати діалог з представниками різних поглядів, способів життя, систем цінностей; усвідомлювати істотний вплив релігійних процесів і релігійності на культуру, політику, розвиток громадянського суспільства, характер комунікації, норми освіти та етики.

**А тому, якщо Ви опануєте курс релігієзнавства, то Ви...**

- Професійно знатимете світогляд, культуру і традиції як власного народу, так і інших.
- Здобудете більш осмислену життєву позицію, витончите аргументацію своїх переконань щодо цінностей, а отже, сприятимете оптимізації громадянського суспільства в Україні.
- Вмітимете організовувати діалог між людьми різних переконань і сприяти їхній результативній суспільній взаємодії.

- Навчитесь уникати забобонів, стереотипів та соціальних міфів, тож здобудете шанс будувати життя креативно, критично до аморальності й невігластва.
- Розвинете в собі імунітет проти маніпуляцій людською волею з боку деструктивних, тоталітарних рухів і спільнот, що маскуються релігійними ідеями.
- Отримаєте ідейні важелі запобігання загрозам державній безпеці України з боку дій релігійних структур, інспірованих політичними центрами інших держав (особливо – держави-агресора).
- Підвищите толерантність до носіїв гуманістичних релігійних вірувань різних традицій і вмітимете ефективно налагоджувати реальну соціально значущу співпрацю представників різних конфесій.
- Матимете спільну мову при професійних і людських контактах з іноземцями (завдяки обізнаності з різними релігійними і світоглядними традиціями та цінностями).
- Зможете креативно вести і теоретичні, і прикладні дослідження на перетині релігієзнавства і свого бакалаврського фаху, розробляючи теми, які в сучасному суспільстві мають неабияку потрібність!
- За умови наявності гуманітарного фаху матимете професійні компетенції працювати експертами з питань релігії в державних і громадських структурах; науковцями і викладачами вищої школи; редакторами тематичних відділів у ЗМІ та видавництвах; консультантами при побудові чи реставрації культових споруд, при зйомці історичних кінофільмів; фахівцями з громадських зв'язків релігійних організацій, туристичними гідями в місця релігійного паломництва в Україні і за кордоном. І це далеко не повний перелік можливостей.

#### **Результати за загальними компетентностями:**

ЗК 1. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності й досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій.

ЗК2. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

#### **Результати за фаховими компетентностями:**

ФК2. Здатність використовувати знання й уміння у галузі журналістики та соціальних комунікацій для освоєння фундаментальних розділів загальної теорії комунікацій.

ФК11. Здатність використовувати професійні знання й практичні навички з журналістики, масової комунікації та інформації, комунікаційних технологій для дослідження комунікаційних явищ і процесів.

#### **Програмні результати навчання:**

ПРН1. Застосовувати знання з суспільних наук у визначенні своєї громадянської позиції, моделей поведінки, у міжкультурній комунікації, у професійній діяльності.

ПРН 3. Використовувати державну мову в професійній діяльності.

**Мета курсу:** надати студентам комплекс знань щодо феномена релігії та повідних релігій, які існують у сучасному світі, і забезпечити їм на ґрунті цього комплекс аналітичних і комунікативних навичок, які не тільки розширяють їхню гуманітарну ерудицію, а й допоможуть стати ще кваліфікованішими

експертами у власній професії.

### **Внаслідок вивчення курсу студент:**

**Знатиме** зміст та ментальне підґрунтя релігійного світогляду та конкретних релігійних традицій, які є значущими у сучасному світі і справляють істотний вплив на різні сфери життя особистості і суспільства

**Розумітиме** місце релігії (і множини різних релігій) в системі культури і суспільства, їхні функції та життєвий смисл

**Вмітиме** аналізувати та прогнозувати тенденції та перспективи розвитку релігії в добу сьогодення; визначати смисл конкретних явищ релігійного життя у його взаємозв'язку з актуальними моральними та соціальними проблемами сучасності.

### **Тематична карта курсу**

1. Релігія і наука про релігію: сутнісні риси, структура, функції, принципи пізнання
2. Феномен священного та способи його осягнення. Віра і розум у світоглядному самовизначенні людини
3. Духовно-ціннісний пошук в національних релігіях Індії
4. Природа, соціум, культура, мораль, в дзеркалі релігійної духовності Китаю та Японії
5. Образ людини і комунікації у світогляді та життєвій практиці буддизму
6. Смесложиттеві і соціальні засади юдаїзму як монотеїстичної релігії
7. Віроповчальні, моральні, соціальні інтенції християнства
8. Іслам: специфіка віри та культурно-соціальні коди
9. Форми релігії та релігійності в умовах сьогодення (Україна, світ).  
Взаємодія світського та релігійного в сучасності.

### **Технічне та програмне забезпечення**

Безперебійний доступ до мережі Internet та володіння навичками роботи з базовими офісними програмами (MicrosoftWord, MicrosoftExcel, LotusSmartSuite, OpenOffice, LibreOffice тощо) й соціальними мережами. Вміння працювати в університетській системі Електронного навчання Moodle та додатках Google.

### **Система контролю та оцінювання**

**Види та форми контролю, методи навчання** МН1 – словесні методи (лекція, співбесіда, консультація, дискусія тощо).

МН2 – практичні заняття.

МН6 – наочні методи (презентації, ілюстрації, відеоматеріали тощо).

МН7 – робота з книгою, з навчально-методичною, науковою, нормативною літературою.

МН8 – комп'ютерні засоби навчання (курси – ресурси, мультимедійні, дистанційні, web-конференції та вебінари і т.п.).

МН9 – самостійна робота над індивідуальним завданням або за програмою навчальної дисципліни.

### **Методи оцінювання**

МО2 – тести, опитування, контрольні, самостійні роботи за індивідуальними завданнями.

МО4 – звіти, реферати, статті.

МО6 – презентації результатів виконання завдань.

МО8 – залік.

Під час лекцій і семінарів заохочується діалогічність, дискусії, вільне висловлення власних думок.

Практикується широкий спектр творчих завдань, головна мета яких – не «накачати» свідомість студента масивом енциклопедичної інформації, а дати йому змогу творчо й інтелектуально самовиразитися щодо широкого спектру інтригуючих і захопливих тем, пов'язаних з життям релігійних ідей, цінностей, традицій, спільнот.

Активно використовуватимуться інтелектуально-ігрові форми роботи, яскрава візуалізація обговорюваного матеріалу, можливості написання есе, підготовки презентацій, роботи з матеріалом не лише академічної науки, а й художньої літератури, живопису, кінематографу, театру тощо.

### **Приклади творчих завдань для студентів:**

1. Підготуйте та представте есе за обраними афоризмами про релігію і віру (можна обрати ті думки, з якими погоджуєтесь, або, навпаки, - ті, з якими вважаєте за потрібне посперечатися)
2. Підготуйте та представте твори-роздуми за обраними афоризмами зі священних текстів буддизму, юдаїзму, християнства, ісламу (афоризми студентам буде надано)
3. Ознайомтесь з оповіданням Ф. Іскандера «Сон про Бога та диявола» і висловіть свої думки щодо його ідей в есе або усній доповіді.
4. Напишіть есе або розгорнути тему в усному обговоренні: «Якби від мене залежало: встановити чи не встановити в Україні державну релігію – як би я повівся (повелася), і чому саме так?»
5. Виконайте аналітичну роботу: «Які ідеї та форми життя східних духовних традицій можуть бути справді актуальні для сучасної західної людини»
6. Створіть презентацію: «Культове мистецтво (архітектура, образотворче мистецтво, музика) тієї чи іншої східної національної релігії» (за вибором)
7. Підготуйте доповідь з увиразненням прикладами: «Переплетеність побутової і релігійної тематики у зразках гумору національного гумору різних народів.

8. Оцініть з ілюстраціями гуманні і негуманні аспекти в історії і сучасному житті християнських Церков

9. Продіагностуйте вияви забобонності і фанатизму в житті сучасних віруючих (Україна, світ)

10. Висвітліть тенденції ставлення християнських конфесій до актуальних проблем прикладної етики (сурогатне материнство, позашлюбні стосунки, проблема абортів, проблема евтаназії, одностатеві шлюби) і дайте Вашу оцінку такого ставлення

11. Здійсніть аналіз за вибором того чи іншого твору літератури або мистецтва, в основі якого колізії віри в Бога, її позитиви або й суперечності

Виконання завдань в межах аудиторної роботи (*засоби діагностики виконання: доповіді, проекти, творчі роботи, есе, заняття-конференції та тренінги тощо*) – **40 %** підсумкової оцінки.

Дві поточні модульні контрольні роботи (*засоби діагностики: тестування, або комплексна контрольна робота, або проект*) – **20 %** підсумкової оцінки (по **10 %** кожна).

**Підсумковий модульний контроль – залік – 40 %** підсумкової оцінки.

Кожна окрема форма роботи на курсі оцінюється за 100 бальною шкалою. Не виконання завдання автоматично оцінюється в 0 балів. За результатами роботи всі форми виконаних завдань сумуються, множаться на відповідний відсоток і виводиться середній бал. Оцінка округлюється згідно законів математики до найближчого цілого.

**Максимальна кількість балів за курс – 100.**

#### Загальна шкала оцінювання

Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
	Оцінка (бали)	Пояснення за розширеною шкалою
Відмінно	A (90-100)	відмінно
Добре	B (80-89)	дуже добре
	C (70-79)	добре
Задовільно	D (60-69)	задовільно
	E (50-59)	достатньо
Незадовільно	FX (35-49)	(незадовільно) з можливістю повторного складання
	F (1-34)	(незадовільно) з обов'язковим повторним курсом

#### Базова література

Глосарій релігієзнавця / За ред. член-кореспондента НАПН України В.О.Балуха. – Чернівці: Наші книги, 2013. 280 с.

Лешан В., Чорненький Я. Релігієзнавство. Кредитно-модульна система навчання: підручник. – Чернівці: Чернівецький нац. ун-т, 2011. 632 с.

Новітні релігії в сучасній Україні. Збірник матеріалів. / Ред. кол.: В.Д.Бондаренко гол. ред. та ін. – К.: VIP, 2000. 176 с.

Релігієзнавство: навчальний посібник для студентів неспеціальних факультетів. / За ред. Докаша В.І. та Коцур Г.Г. – Чернівці: Рута, 2008. 288 с.

Шахнович М.М. Религиоведение: Учебное пособие, 2-е изд. – СПб.: Питер, 2012. 448 с.

Релігієзнавство: навч. посіб. / Т.А. Борозенець, Т.В. Гаврилук // За ред. І.Ф.Надольного. – К., 2013. 185 с.